

کارشناس «آتی‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

نحوه بیمه شدن کارکنان شرکت‌های شتاب‌دهنده

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتی‌نو» تلاش

گزارش

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

احمد فاضلی
کارشناس-مأمین تأمین اجتماعی

- تغییر سهم مستمری بازماندگان در صورت فوت یکی از آن‌ها
- تبدیل بیمه آزاد به اختیاری در حال اشتغال به کار قبلی

- بیمه اختیاری شدن با کارت معافیت دائم
- نحوه بهره‌مندی کارکنان خارجی از بیمه تأمین اجتماعی

جهت کمک به رشد سریع شرکت‌های استارت‌آپی، اخیراً به اتفاق چند نفر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد دانشگاهی، یک شرکت حقوقی شتاب‌دهنده به ثبت رسانده‌ایم و چند نفر پرسنل حقوق بگیر داریم. آیا مراکز شتاب‌دهنده نیز می‌توانند مثل شرکت‌های استارت‌آپی کارکنان خود را بیمه تأمین اجتماعی کنند؟

بله، شرکت‌های فعال در مراکز رشد، فضاهای کاری اشتراکی و شتاب‌دهنده‌ها ایجاد شده‌اند که فهرست آن‌ها از طریق مراجع مربوطه به تأیید کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۰) مصوبه شماره ۲۵۰۷۱ مورخ ۱۳۹۸/۳/۱ هیأت دولت رسیده است. فعالیت اصلی این شرکت‌ها حمایت مالی از استارت‌آپ‌های نوپاست و با ایجاد فضای کار اشتراکی دوره‌های آموزشی، مشاوره کسب و کار و... در محل کار را به استارت‌آپ‌ها ارائه می‌دهند. همچنین می‌توانند با ارائه مدارک کارفرمایی شامل اساسنامه شرکت، آگهی تأسیس روزنامه رسمی کشور، سند مالکیت یا اجاره محل فعالیت و پروانه بهره‌برداری فناوری اطلاعات به شعبه تأمین اجتماعی واقع در محدوده فعالیت شرکت ضمن تعیین حدود و ثغور و تکمیل اطلاعات هویتی شرکت، برای تشکیل پرونده مطالباتی و اخذ کد کارگاهی و رمز عبور جهت پرداخت صورت‌مزد و حقوق کارکنان به‌صورت اینترنتی، نسبت به ارسال اولین لیست کارکنان و پرداخت حق بیمه آن‌ها با نرخ ۲۷ درصد اقدام کنند. همان‌طور که در شماره قبلی نشریه در خصوص نحوه بیمه کارکنان شرکت‌های کسب و کار فضای مجازی (استارت‌آپ‌ها) توضیح داده شد، بعد از ارسال اولین لیست کارکنان شرکت شتاب‌دهنده نیز، بازرسی تأمین اجتماعی جهت بررسی و تأیید صورت‌مزد و حقوق ارسالی پرسنل ثابت در شرکت و یا کارکنان دور کار که اسامی آن‌ها در اولین لیست ارسالی موجود است و برای ادامه بیمه پردازی ماهانه، بازرسی کارگاهی انجام می‌دهد.

جهت تأمین نیروی انسانی کشتی صیادی که متعلق به یک شرکت تولید و بسته‌بندی تون ماهی است، برای صید ماهی در خلیج فارس، با شرکت مذکور قرارداد شش‌ماهه منعقد کرده‌ایم. با توجه به اینکه در عملیات قرارداد غیر از خدمه ایرانی از چند کارگر خارجی هم استفاده می‌کنیم، آیا همراه با کارگران ایرانی برای شاغلان اتباع خارجی نیز که در اجرای قرارداد فعالیت دارند باید حق بیمه پرداخت شود؟

در قراردادهایی که در بخشی از عملیات پیمان، اتباع خارجی مشغول به کار هستند، اگر کشور متبوع آن‌ها عضو مقاله‌نامه شماره (۱۹) سازمان بین‌المللی کار (ILO) باشد و طبق گواهی مقامات صالحه دولت مربوطه، کارگران خارجی مثل تعهدات مندرج در ماده (۳) قانون تأمین اجتماعی ایران، از مزایای تأمین اجتماعی کشور خودشان بهره‌مند باشند، پیمانکار موظف است با ارائه فهرست اسامی اتباع خارجی شاغل در قرارداد به شعبه مربوطه تأمین اجتماعی، صورت‌مزد و حقوق آن‌ها را به‌صورت مجزا از لیست کارگران ایرانی تنظیم کرده و صرفاً معادل سه درصد حقوق و مزایای شان با رعایت حداکثر دستمزد مصوب شورای عالی کار به عنوان حق بیمه حوادث ناشی از کار اتباع خارجی پرداخت کند. در این صورت حق بیمه متعلق به مجموع حقوق دریافتی کارگران خارجی از حق بیمه محاسبه شده بر اساس کارکرد مقاطعه کار کسری می‌شود، اما در صورتی که دول متبوع این افراد عضو مقاله‌نامه مذکور نبوده و بین دولت آنان با دولت جمهوری اسلامی ایران موافقتنامه دوجانبه یا چندجانبه تأمین اجتماعی منعقد نشده باشد، پرداخت سه درصد حق بیمه منتفی بوده و پیمانکار موظف است حق بیمه کارگران خارجی را مثل خدمه ایرانی شاغل در قرارداد طبق ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی با نرخ کامل پرداخت کند.

یک دستگاه تریلر کشنده دارم و با عقد قرارداد با یک شرکت حمل‌ونقل کالای بین شهری، کار حمل خودروهای یک شرکت خودروساز را انجام می‌دهم. با توجه به اینکه مشمول قانون بیمه اجتماعی رانندگان هستم و حق بیمه ماهانه را نیز مرتب پرداخت می‌کنم، آیا در ارتباط با عملیات قرارداد حمل خودرو هم باید حق بیمه جداگانه پرداخت کنم؟

بله، در اجرای رأی شماره ۲۱۹ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۹ دیوان عدالت اداری، و بر اساس مصوبه شماره ۸۵ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۹ هیأت‌امانی سازمان تأمین اجتماعی، آن بخش از کارکرد پیمانکاران قراردادهای حمل‌ونقل بار بین شهری که در آن رانندگان خود مالک (مثل شما) بخشی از عملیات موضوع قرارداد را انجام می‌دهند و از طرفی حق بیمه ماهانه خود را راساً و بر اساس قانون بیمه‌های اجتماعی رانندگان پرداخت می‌کنند، چنانچه موضوع قرارداد منحصرأ حمل‌ونقل بار و کالای بین شهری و بدون لحاظ کارکرد بارگیری و انبارداری و یا جابه‌جایی است، حق بیمه قرارداد به مأخذ چهار درصد به اضافه ۳۶.۷ حق بیمه، به عنوان بیمه بیکاری محاسبه می‌شود. حق بیمه پرداختی توسط راننده به منزله ارسال لیست در دوره اجرای قرارداد تلقی شده و از جریمه عدم ارسال لیست معاف خواهد بود.

مالک مغازه الکتریکی هستم. از نیمه دوم سال قبل با نرخ ۱۸ درصد همراه با در مان، بیمه مشاغل آزاد شده‌ام. در مان بیمه‌شدگان مشاغل آزاد در مراکز در مانی ملک تأمین اجتماعی رایگان نیست و با پرداخت فرانشیز صورت می‌گیرد، اما در مان بیمه‌شدگان اختیاری در مراکز مذکور رایگان و بدون اخذ فرانشیز است. همچنین با در نظر گرفتن اینکه جواز کسب مغازه کماکان دارای اعتبار است (من در این حرفه اشتغال به کار دارم) آیا می‌توانم بیمه مشاغل آزاد را به بیمه اختیاری تبدیل کنم؟

خیر، طبق دستورالعمل مربوطه، تبدیل بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد به بیمه اختیاری در صورتی مجاز است که بیمه‌شده شغل مورد نظر قید شده در قرارداد را از دست داده باشد. مادامی که بیمه‌شده در شغل مورد قرارداد اشتغال به کار دارد (مثل شما) و امکان انعقاد قرارداد به اعتبار شغل قبلی وجود دارد نمی‌تواند بیمه خود را از مشاغل آزاد به اختیاری تبدیل کند.

لوله کش ساختمان هستم و چهار سال است بیمه اختیاری شده و حق بیمه امسال را تا آخر سال جاری پیش پرداخت کرده‌ام. چون میزان حق بیمه اختیاری هر سال زیاد می‌شود، با توجه به نوع شغل خود، آیا می‌توانم بیمه اختیاری را به نرخ ۱۲ درصد بیمه مشاغل آزاد تبدیل کنم؟ در این صورت حق بیمه‌های پیش پرداختی اختیاری قابل استرداد است؟

بله، بر عکس پاسخ سؤال بالا، تبدیل بیمه اختیاری به مشاغل آزاد با لحاظ سایر شرایط بلامانع است. ضمناً از تاریخ درخواست بیمه مشاغل آزاد حق بیمه پیش پرداختی اختیاری تا آخر سال ۱۴۰۱، قابل استرداد است.

۴۹ سال سن دارم و فاقد سابقه پرداخت حق بیمه هستم. اطلاع پیدا کرده‌ام اگر فردی سابقه پرداخت حق بیمه نداشته باشد، می‌تواند با داشتن کارت پایان خدمت خود را بیمه اختیاری کند. من در سنوات قبل خدمت سربازی را خریداری کرده و از سازمان نظام وظیفه کارت معافیت گرفته‌ام. آیا می‌توانم با این کارت بیمه اختیاری شوم؟

خیر، متقاضی بیمه اختیاری که حداکثر ۵۰ سال سن دارد با داشتن حداقل ۳۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه و یا کارت پایان خدمت که مبتنی بر انجام مدت خدمت سربازی است، می‌تواند تقاضای بیمه اختیاری کند، بنابراین افرادی که کارت معافیت پزشکی، کفالت یا مثل شما با خرید مدت خدمت سربازی کارت معافیت اخذ کرده‌اند چنانچه حداقل سابقه مورد نیاز (۳۰ روز) را نداشته باشند عقد قرارداد بیمه اختیاری برای آن‌ها امکان‌پذیر نیست.

شرکت تولیدی لوازم خانگی گاز سوز که بیش از ۸۰ نفر پرسنل دارد بر اساس توافق به عمل آمده با سازمان تأمین اجتماعی، در قبال تقلیل میزان پرداخت حق بیمه کارکنان، انجام تعهدات کوتاه‌مدت پرسنل را به صورت قرارداد پورسانتاژ بر عهده گرفته است. اخیراً شرکت فروشگاه‌های زنجیره‌ای شهروند جهت عرضه و فروش محصولات گاز سوز در فروشگاه‌های خود در سراسر ایران، قرارداد یک‌ساله، جهت ساخت و فروش محصولات با شرکت تولیدی مذکور منعقد کرده است. با توجه به توافق صورت گرفته با سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر تقلیل نرخ حق بیمه کارکنان شرکت پیمانکار، مبالغ مربوط به لیست‌های ارسالی پیمانکار در دوره اجرای قرارداد چگونه محاسبه می‌شود؟

ابتدا یادآوری می‌شود که قراردادهای خرید و فروش اجناس و اقلام مصرفی که تعهدات موضوع قرارداد مهیا و آماده بوده و منحصرأ خرید یا فروش است مشمول ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی و کسر حق بیمه نیست، اما چنانچه موضوع قرارداد خرید یا فروش توأم با ساخت و تهیه اجناس باشد (مثل قرارداد شرکت شما) این نوع قراردادها مشمول ماده (۳۸) هستند. در خصوص سؤال شما در مواردی تعهدات کوتاه‌مدت سازمان تأمین اجتماعی به کارفرما واگذار شده و به تبع آن میزان حق بیمه مقرر در ماده (۲۸) قانون تأمین اجتماعی تقلیل می‌یابد. اگر کارفرما در قالب پیمانکاری، قراردادی با واگذارنده کار منعقد کند موقع محاسبه حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد معادل پورسانتاژ متعلقه مستند به صورت‌مزد و حقوق ارسالی از سوی پیمانکار، وصول شده در نظر گرفته می‌شود و مبالغ مربوط به لیست‌های پیمان با مأخذ کامل ۲۷ درصد در محاسبه منظور می‌شود.

یک سال قبل شوهرم که ۲۲ سال سابقه پرداخت حق بیمه داشت فوت کرده است. خودم همراه با پسر ۱۷ ساله‌ام و پدر شوهرم به عنوان افراد تحت تکفل قانونی و بازماندگان واجد شرایط، مستمری بازماندگان همسرم را دریافت می‌کنیم. اکنون پدر همسرم که دریافت‌کننده مستمری بود، فوت کرده است. در این خصوص دو سؤال داشتم: نخست آنکه آیا می‌توانیم بابت فوت او هزینه کفن و دفن دریافت کنیم؟ همچنین با توجه به فوت او و عدم دریافت مستمری، آیا سهم مستمری من و فرزندم افزایش می‌یابد؟

هزینه کفن و دفن صرفاً در صورت فوت بیمه‌شده اصلی و یا فوت همسر بیمه‌شده اصلی (که بیمه‌شده اصلی در قید حیات است) به بازماندگان پرداخت می‌شود. در صورت فوت احدی از بازماندگان که مستمری متوفی را دریافت می‌کنند (مثل پدر بزرگ فرزند شما) هزینه کفن و دفن پرداخت نمی‌شود. در خصوص افزایش سهم مستمری شما، طبق بند «۳» ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی و دادنامه شماره ۱۳۹ مورخ ۱۳۹۰/۳/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در صورت وقوع فوت یا فقدان شرایط استحقاق یکی از بازماندگان مستمری بگیر، سهم سایر بازماندگان به نسبت میزان سهم هر نفر مندرج در ماده (۸۳) قانون افزایش می‌یابد و در هر حال بقیه بازماندگان از صدر صد مستمری استحقاقی متوفی بهره‌مند خواهند شد.

از سال قبل بیمه اختیاری شده‌ام و حق بیمه امسال را از اول سال تا آخر سال ۱۴۰۲ پیش پرداخت کرده‌ام. از اوایل خردادماه تا آخر آبان‌ماه در کارگاه مکانیکی کاری می‌کردم و کارفرما به جهت اینکه بیمه اختیاری پرداخت می‌کنم، از طریق کارگاه برای من حق بیمه اجباری پرداخت نمی‌کرد. در تیرماه بازرسی تأمین اجتماعی به مکانیکی مراجعه کرده و اسامی من به عنوان کارگر مکانیکی در گزارش بازرسی قید شده است. متعاقباً شعبه تأمین اجتماعی به استناد گزارش بازرسی، صورتحساب بدهی به کارفرما ابلاغ کرده و به علت عدم اعتراض کارفرما بدهی محاسبه شده بابت من قطعی شده است. با توجه به اینکه از تاریخ ۱۴۰۲/۹/۱ ترک کار من توسط کارفرما اعلام شده، آیا بر اساس گزارش بازرسی، قرارداد بیمه اختیاری من ابطال شده؟ در صورت باطل نشدن، حق بیمه‌های پرداختی بیمه اختیاری از تاریخ بازرسی تا تاریخ ترک کار از کارگاه قابل استرداد است؟

چنانچه بیمه‌شده‌ای هم‌زمان با پرداخت بیمه اختیاری در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل باشد، با توجه به اولویت قانونی بیمه اجباری بر بیمه اختیاری، به استناد لیست‌های ارسالی کارفرما و یا گزارش بازرسی کارگاهی سابقه بیمه اجباری ملاک عمل است. سازمان تأمین اجتماعی در راستای مساعدت به بیمه‌شدگان اختیاری اعلام کرده در این موارد قرارداد بیمه اختیاری بیمه‌شده معتبر بوده و پذیرش سوابق پرداخت حق بیمه اختیاری از تاریخ خروج از کارگاه با رعایت سایر شرایط بلامانع است. حق بیمه پرداختی اختیاری از تاریخ انجام بازرسی کارگاهی تا تاریخ ترک کار و خروج از کارگاه به علت هم‌پوشانی بیمه اجباری با بیمه اختیاری قابل استرداد به بیمه‌شده است.

تصمیم دارم با نرخ ۱۸ درصد بیمه زنان خانه‌دار شوم. چون نرخ ۱۸ درصد نیاز به انجام معاینات پزشکی دارد و هزینه معاینات به عهده متقاضی است آیا با توجه به شش ماه سابقه قبلی پرداخت حق بیمه، حتماً لازم است معاینات پزشکی را انجام دهم؟

بله، متقاضی نرخ ۱۸ درصد بیمه زنان خانه‌دار که در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد بیمه می‌شود، اگر ظرف ۱۰ سال قبل از تاریخ درخواست بیمه شدن، حداقل یک سال سابقه و ظرف یک سال از تاریخ درخواست حداقل ۹۰ روز سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد (دو شرط توأم) از انجام معاینات پزشکی اولیه معاف است. لذا چون شما فاقد شرایط معافیت از معاینات پزشکی هستید پیشنهاد می‌شود با نرخ ۱۲ درصد که نیاز به معاینات ندارد بیمه زنان خانه‌دار شوید، البته متقاضی نرخ ۱۴ درصد نیز چنانچه قبلاً حداقل یک سال سابقه داشته باشد از انجام معاینات معاف است.

اتی‌نو آنلاین
ATIYENO ONLINE NEWS AGENCY

atiyeonline.ir

رسانه جامع حوزه رفاه و تأمین اجتماعی